

”Kvinders vold mod mænd falder under radaren.

- Jørgen Juul Jensen; Projektleder i Voldmodmand.dk

Lars møder op til samtale. Han er midt i en skilsmisse. Som mange andre har er han udsat for et voldsomt pres, efter at hans kone har sagt, at det nu er slut efter 16 års ægteskab. Gennem en længere periode er de kommet mere på afstand af hinanden, så på et plan ved han det godt at forholdet måske er ved at slutte. Han elsker hende stadig, selvom han også har sin tvivl. I det sidste halve år er hun blevet mere voldsom i sine konfrontationer med ham og fortæller næsten dagligt, at han ikke er noget værd. Hun er begyndt at smide kopper og lignende i hovedet på ham og er begyndt at sparke ham. En dag hældte hun sin kaffe ned i hans computer og har flere gange slået ham med de knyttede næver, når han sover. På det sidste er slagene blevet mere aggressive. Selvom han prøver at holde hende væk, er hun voldsomt insisterende. Forleden prøvede han at blive ved med at holde hendes arme, men hun fik blå mærker og anmeldte ham til politiet. I går fortalte hun ham, at han skal flytte og at han ikke skal regne med at se sine børn. Han er bange for at miste sin familie og er især optaget af hvad der skal ske med børnene.

Lars' historie er ikke en enlig svale, når mænd kommer til samtale omkring deres skilsmisse. Her fortælles ofte om den kvindelige partner som den dominerende og styrende i deres relation, som nu også har taget initiativet til skilsmisse. I mange tilfælde fortæller mændene om at være udsat for psykisk vold og i voksende omfang også for fysisk vold. Det er skilsmissen, der er den første grund til deres henvendelse, men når vi går på opdagelse i deres historier, snor fortællinger om vold sig ind i mandens øvrige beretning om at blive skilt, ensomheden, om dét at være far og angsten for at miste relationen til børnene, om tabet af bolig og undertiden også arbejdet. Men også om, hvordan det bliver muligt at finde fodfæste i, hvad der opleves som en meget kompleks og feminiseret verden.

Ofte støder vi på fortællinger fra mænd om, hvordan de midt i skilsmissen må kæmpe for at få en rimelig samværsordning, og vi oplever at en del kvinder bruger deres magt til at forhindre faren i at se sine børn. Det er en kamp, der undertiden føres med en voldsom og intens kraft, hvor kvinden som oftest bliver taget yderst alvorligt med de beskyldninger, hun retter mod sin partner. Modsat den tvivl og de forbehold, der tit møder den mandlige part. Mændene reagerer i de set-up's og situationer ofte ved at trække sig eller ved at sige noget uoverlagt – udtrykke sig på den ”forkerte” måde i fht. kulturen og normen i ”systemet”.

Vores erfaring er ligeledes, at der er problemer, når det kommer til fordeling af samværet med børnene, især når børnene er under tre år. Også når der er tale om mindre børn er det afgørende for barnets fremtid og tarv, at det har mulighed for at opretholde en tæt relation til begge forældre. Desværre oplever vi ikke sjældent, at kvindens beskyldninger om f.eks. vold og incest får voldsomme konsekvenser for manden og børnene. F.eks. kan en påstand om, at skænderierne imellem de to partnere var psykisk vold imod kvinden give adgang til hjælp fra et kvindekrisecenter. Konsekvensen kan være et øget konfliktniveau, hvor manden ikke får set sine børn, mens sagen kører og i værste fald bidrager til at relationen mellem far og barn for alvor

beskadiges. Det er en praksis som er i direkte modstrid med intentionerne i forældreansvarsloven. Det er derfor glædeligt at samtlige folketingets partier er enige om et lovforslag, hvis intention er at begrænse samarbejdschikane. Dette vil forhåbenligt sætte sig spor i praksis.

Når vi fra Mandecentret i offentligheden fortæller om mænd, der er udsat for vold, bliver vi som oftest mødt med et smil eller en hånlige latter. Den fortælling passer simpelthen ikke ind i den gamle historie, hvor kvinder ses som ofre i en verden, hvor manden fortsat ses som den stærke og farlige. Erfaringen fortæller, at det kun er sjældent lykkes for en mand at få politiet til at tage imod en anmeldelse om vold. "Det må en stærk mand som dig vel nok selv kunne klare" er blandt de hyppigste svar fra politiet, men også i politiet er der en begyndende nyorientering. Det er vigtigt at forstå hvor stor en overvindelse, det kræver for en mand at tage på skadestuen eller at anmelde volden. For ham er det ydmygende og skamfuldt og harmonerer ikke med billedet af, hvad en mand står for.

Hver dag har vi samtaler med mænd, der selv er udsat for partnervold og fortæller om hvordan afmagten har taget bolig. Mændene fortæller om, hvor svært det er at søge hjælp, og hvor sjældent der er hjælp at hente hos myndighederne. Vold mod mænd falder med andre ord ofte under radaren, opfattes som mindre problematisk og følges kun sjældent op med sanktioner mod kvinden. Der er ganske vist en forskel på voldsformerne, idet der sandsynligvis er flere tilfælde af grov fysisk vold fra mænds side, mens kvinder mere er udøvere af psykisk vold.

Selvom den danske statistik omkring vold mod mænd fortæller, at vold mod mænd i nære relationer kun udgør lidt over en fjerdedel af volden mod kvinder, har vi i Mandecentret ikke tiltro til den. Vi er ret sikre på, at statistikken kun viser toppen af isbjerget. Registreringer af Mandecentrets brugere viser, at over 10 procent af de henvendelser vi får drejer sig om vold mod mænd. Spørger man manden selv, viser tallene sig større. En undersøgelse fra Socialstyrelsen blandt et udsnit af brugerne af mande- og mandekrisecentrene, viser at 22 pct. af mændene oplevede sig udsat for fysisk vold og 41 procent for psykisk vold. I langt de fleste tilfælde var det den kvindelige ekspartner, som var udøver af volden.

Psykisk og fysisk vold mod mænd kan ses som et biprodukt af samfundsudviklingen og ligestillingen, hvor mange drenge og mænd har fået svært ved at finde fodfæste. De lever i et mikrokosmos af en psykisk dominerende kvinder. I en række tilfælde fortæller mænd, hvordan de gennem længere tid er blevet nedgjort og har fået at vide, at de "intet er værd". Det er oftest først gennem samtaler, at han bliver opmærksom på, at han også selv på forskellig vis leverer et bidrag til konflikteskaleringen. Det kan ske ved at han trækker sig ind i sig selv eller ved at reagere aggressivt. Der skal to til en dårlig tango, det gælder også omkring vold, der udvikles i en relation.

Imidlertid er den kvindelige psykiske dominans så stærk, at den skaber muligheden for en magtposition, hvorfra den kan tage en så destruktiv voldelig form. Der er tale om vold "som falder oven i hinanden", som en mand udtrykte det. En vold der ødelægger så meget for begge parter og børn. Når den kvindelige partner undertiden kommer med til samtalerne, står det helt klart, at der ikke er nogen vinder.

Når vi har samtaler med et par, hvor volden er ved at tage bolig siger kvinden ofte: "*det jo egentlig ikke er vold, men snarere "dask"*". I en konkret samtale var den mandlige part ved at give hende ret, men tilføjede så: "*det kan godt være at det startede som dask, men ved du egentlig hvad det gør*"

ved mig. Ved du hvordan jeg mister min værdighed og selv begynder at tvivle på om jeg er noget værd". Hos dette par bidrog samtalen til at stoppe den fysiske dimension af volden. Mange kvinder er ikke stolte over det de gør og fra organisationen "Dialog mod vold" ved vi at kvinder i voksende omfang selv søger hjælp for at komme ud af deres voldelige handlingsmønster.

Der er ikke status i at hjælpe voldsudsatte mænd og Mandecentret er en af de eneste aktører med en specifik erfaring heri. Her mødes de i et fagligt og socialt miljø, og med et tilbud, der matcher deres ønsker. Det kan være korterevarende boophold, hvor man kan indgå i netværksstyrkende sociale sammenhænge. Det kan være samtaler én til én, parsamtaler og gruppesamtaler. De mange samtaler har givet Mandecentre en langt mere nuanceret forståelse af de mere præcise voldsformer, mændenes reaktioner og hvordan mændene finder fodfæste til at komme videre.

I samtalerne støtter vi manden til at udforske historien om volden og forholde sig til den – uden at aktivere skyld og skam. Det viser sig at det mest afgørende skridt til at stoppe volden og få dæmpet konflikten hænger sammen med en proces, hvor den enkelte får genvundet sin ro og livskraft og bliver meget mere tydelig på, hvad der er vigtigt for ham i livet. Når han får sat ord på og fortæller sin partner, hvordan han oplever situationen og det de gør ved hinanden og hvor han gerne vil hen, åbner der sig lettere et lyttende øre frem for en larmende knytnæve. Særligt når han er opmærksom og tager vare på de kritiske punkter i samværet og kommunikationen. Når han lytter og kommunikerer på nye måder og uden at trække sig og uden at reagere aggressivt, bliver det lettere. Hvis han bliver nødt til at gå, har det hjulpet for mange, alene at sige højt, og at fortælle hvornår han kommer tilbage igen og tager en snak. Så bliver det at gå ikke en tilbagebetaling, men et udtryk for en moden maskulin handling.

I de dialoger hvor vi går så konkret til værks, bringer vi mændene i kontakt med deres ressourcer og alt det de allerede HAR gjort for at bidrage til at stoppe volden. Det lykkes i langt de fleste tilfælde at finde meningsfulde nye veje og komme videre. Der hvor manden får stoppet partnervolden, tilgiver han i mange tilfælde sin partner og kan fortsætte med eller uden sin partner. Og måske endda være et eksempel for sine børn.

Mange af os – mænd som kvinder - stiller sikkert spørgsmålet: "hvordan kan det overhovedet være muligt, at mænd udsættes for fysisk vold af sin partner". Det spørgsmål hører vi også i Mandecentret. Mange undrer sig, når manden jo i de fleste tilfælde er fysisk overlegen. Hvorfor lader han det ske? Forklaringerne er flere. Mænd der slår meldes til politiet. Og har man først den sag på halsen, så hænger man i saksen. Det gælder sjældent for kvinder. Men, det hænger også sammen med at fysisk vold mod mænd drejer sig om meget andet end om hvem der har den største fysiske råstyrke.

Den fysiske vold har udviklet sig i et samspil med psykisk vold. De fleste mænd har meget stærke familieværdier, og hvis en mand ikke vil forlade sin partner, er det svært at blive ved med at gøre modstand og holde hendes arme, eller at skubbe hende væk. Det nytter heller ikke, hvis hun i ly af natten pludselig farer løs på ham med knytnæver eller bruger metalgenstande. Det er desværre også blevet en afgørende faktor for en del mænd, at hvis han vælger at flytte og derfor i en periode har haft mindre kontakt til sit barn, får det som regel afgørende og langsigtede konsekvenser, når samværet skal fordeles i statsforvaltningen. Her kunne det være ønskeligt at politiet begyndte at bruge lovgivningen til at udsætte kvinden fra den fælles bolig.

Vold mod mænd optræder i mange afskygninger, lige fra den daglige grove nedvurdering til den livstruende vold. Nogle af de former for fysisk og psykisk vold, som vi møder mest er:

Psykisk vold

- Længere tids grov nedvurdering af ham som person
- Trusler om fysisk skade
- Trusler om ikke at måtte se og at blive forhindret i at se sine børn
- Samlever taget på kvindekrisecenter med falske anklager om vold eller incest
- Smidt ud af den fælles bolig

Fysisk vold

- Sparket, slået med knyttet hånd
- Skubbet, revet, rusket, bidt, slået med flad hånd
- Fået ting som kopper og tallerkener kastet mod sig
- Slået med genstand

Det glæder os, at Ministeriet for Ligestilling nu har fået øget fokus på, at vold i nære relationer også berører mænd. Der er udarbejdet en national handlingsplan, der berører en række af de områder, som Mandecentret har fokus på. Fundamentet, som er en selvejende institution bag Mandecentret, har derfor besluttet at styrke indsatsen for denne gruppe, samt at synliggøre vores arbejde, så flere mænd har en direkte mulighed for at kontakte os og få hjælp. Det sker gennem initiativet **voldmodmand.dk**. Her tilbyder vi ud over telefonrådgivning mulighed for boophold, samtaler én til én, gruppesamtaler og parrådgivning.

Tiden er kommet til at bryde tabuet omkring mænd og vold og få det frem i lyset. Vi må gøre det trygt og at gå nye veje. Kvindekrisecentrene har eksisteret i mange år. Mandecentret har med minimale ressourcer siden 2006 kæmpet for at undgå mænds sociale deroute. Det er nu på tide, at det bliver tydeligt, at mange mænd kæmper i det skjulte og fører en modig kamp og ofte mod meget komplekse voldsformer. Det skal de i ligestillingens navn have støtte og opbakning til.